

Latweeschu Awise.

Nr. 15. Zettortdeenä iitâ April 1840.

Jaunas sinnas.

No Birschumuischas. Treschâ swehtdeenâ preeksch Leeldeenâs 129 meitas Birschu basnijâ tappe eefwehtitas. Uk tawu preezigu un swehtu deenuwezzakeem! bet ne wisseem, jo weena gohdiga labbi eemahzita meitina 16 gadd. wezz. bija nomirrusi tai neddetâ papreeksch. Stary eefwehtijameem behrneem bija 83 kas ittin skaidri gramatâ lassija, 31 kas wehl lassohht peedausija un 15 kas zaur meefas un dwehseles kaiti slikti lassija, 3 mahzeja rakslit un 29 tohs swehtus Deewa wahrduß, kas muhsu dseesmu gramatai peelikti, no eefahkuma libds gallam bija ismahzjischees no galwas.

Muhsu draudsê ar sachtibas draugeem pamasam bet labbi eet. Pehrn bija 445 sachtibas draugi. No scheem irr zitti nomirruschi, bet arri zitti atkahpuschi un dsihwo atkal wezzâ launâ eeraschâ, ar wisseem 47 zilweft; tur pretti jauni sachtibas draugi liffe peerakstitees 101 — tâ ka taggad 499 sachtibas draugi pee mums sinnam. Bes scheem wehl wairak ne 20 gohdigi laudis kluffinam irr atsazzijuschi brandwihna dserfchanai. Schogadd sachtibas draugu skaitls tappe wairohts ihpaschi zaur 93 jaunahm kristigahm meitahm, kas preeksch sawas eefwehtischanas Deewam un sawam Kungam Jesum sohlija noturretees no meefigahm kahribahm, kas prett dwehsele farro. Swehtigas un laimigas tahs paschas buhs, un arri sawus peederrigns aplaimohs, ja tahs paliks pastahwigas sawâ labbâ apnemshana.

Bet woi naw brishnums, ka daschi kristiti tehwi un mahtes saweem behrneem aisleeds, brandwihnam atsazzicht, ar leelahm drausmahm to aisleeds, gribbedami tohs ar rikstehm graisicht jeb

no mahjahm isstunt, ja tee to darritu. Woi tas zellahs no mulkibas un no prahta tumfibas, woi no mahnu tizzibas? Daschas mahtes saweem behrneem, ihpaschi meitahm, ne lauj stary sachtibas draugeem dohtees, no leekas un aplamas tizzibas, ka brandwihns essohht labbas un lohti wajjadfigas sahles schabâ tahdâ meefas kaitê, ka tas ihpaschi mahtehm dserrams, kad tahm behrni dsimmuschi. Bet tas irr nepateefiga un aplama tizziba. Kas jaw wesselibas deenas meefai ne geld un to pohsta, kâ tas warretu wahju meesu stiprinah? — Muhsu Latweeschu mahtes wezzos laifos, kad brandwihns wehl ne bija pasaulê, laimigi dsendinaja sawus behrnus, kapehz tad muhsu laifâ mahtes to ne paspehtu bes brandwihna? Latweeschu mahtes wehl stiprakas ne kâ zittu tautu mahtes, ne kâ zeenigas gaspaschas augstakâs kahrtâs, un tomehr schahs bes brandwihna sawus behrnus dsendina. Arri wiffi prahtigi un gudri eemahziti dakteri apleezina, ka brandwihns seewahm pehz mahtes-raisehm lohti kaitigs un newessels. Un kad teescham kahdu reis brandwihns us daktera padohmu mums kâ sahles jadserr, tad tas zitta leeta, un mehß ne pahrkahpjam zaur to sawu swehtu apnemshanu, jo zif daschas leetas mehß kâ sahles baudam, ko wesselibas laifâ muttê ne nemmam.

Deemschehl jaw stary jaunahm meitahm tahbas irr kas jaw labbi dserr un kas gribb brandwihnu dsert; — weena pee behrna mahzibas zittahm teize: Es dserfchu brandwihnu ar pawarnizu!

Sachtiba irr labß tikkums un neff dauds swehtibu — to ikkats prahtigs zilweks atsihst.

Bet brandwihna mihlestiba daschu reis ittin beskauniga paleef. Muhsu basnijâ bija scho

gabb dirvi reis leela apgrehziha. Dirvi basnizâs gahjeji bija buddeles ar brandwihnu lihds neh-muschî paschâ basnizâ un pee Deewa altara, buddeles faplihse un brandwihns pee semnes ffrehje un ar fawu grehku-smakku pildija Deewa nammu, to darridams par slespawneeku bedri. Tapchz wisseem gohdigeem mahzitajeem buhs ne-apnikfuscheem pretti stahweht tahdam zilweku nedraugam. Bet mums buhs zirvi taunam kohkam pee fahnes peelikt zaur to, ka pee behrnu mahzibas jauneklus, ihpaschi jaunâs meitas, skubbinajam, pamahzam un luhdsam, lai at-fakka brandwihnam, lai arri pehz, kad laulibâ dohdahs, to ne bruhke. Tad usaugš sachtiga, wessela un sipra zilts, un brandwihna zeenitaji ar laiku isfuddihš.

Zaw ar leelu gaidischanu firtas deeninas gaidam — bet nakts-salna sneegam ne dohd no-fuhst — uhdens un leddus rudsu laukôs gult. Kad tikkai atkal ne darrihs leelu skahdi! — Zaw Mahres deena pagahjust un wehl ne redsam pawaffaru nahkam. Leels uhdens ne buhs, jo ne bija dauds sneega.

Pehterburgâ bij 1839ta gadda beigâs 476,386 eedšihwotaji, prohti 337,512 no wihrišku un 138,874 no seewiškku kabrtas, gandrihs 200,000 wihrišku wairak ne kâ seewiškku. Schai pulkâ bij 1123 mahzitaji, 1232 jeneraki, 238 wihriškki un 213 seewiškki kas kummedijas rahda, 12,474 zilweli kas no fiveschahm semmehm eenahkufchi apmestees dšihwoht. 1839tâ gaddâ bija 34 parslepawibas. Pehterburgâ skaitija 8665 nammus, no kurreem 5405 no kohka bija. Wehl tur atraddahš 41 apteekis bes Krohna aptee-feem, 4 behrnu apgahdaschanas-nammi, 6 nabbagu apgahdaschanas-nammi, 2572 bohtes fur masakas leetas pahrdohd, 181 bohtes fur ar jaunâs mohdes drahnahm kuptschojahš (Mode-Magazine), 38 zuktura bekkeri, 92 schenki, 191 bekkeri, 33 Krohna un 37 ihpaschi grahmaturdriffeschanas-nammi, 304 polizeijas wakts-nammi, 4411 nakts wehja-lukturi us eelahm, lihds 36,000 sirgi, lihds 8000 leelas karrites, 11,000 draschkas u. t. j. p.

Garriga pasakka.

Dewitâ gadda simteni, pehz to kad Kristus bija usbrauzis us debbesim un ta Wiffu-Warrena walstiba winnam par labbu rohku sehde-dans waldijis, tad nahze tee debbes leelkungi, stary kurreem Kristus tas wiffaugstakais irr, un tee runnas turreja no ta kâ Kristus tohs grehkôs eekrittufschus zilwekus atkal ar Deewu salihdsinajis. Tad atnahze arri tas sachtans. Un tas Rungs fazzija us to: woi tu atkal ko subbsi pahr monneem tizzigeem? Tas sachtans atbildeja: suhdsechanas pehz scho reis ne esinu nahzis; bet es wiffu tawu walstibu esmu zaurstaj-gajis un wiffas zilweku tautas un winnu dših-woschanu wehrâ nehmis. — To brihd kad tu Kapernaumâ ta kapteina melmenu-sehrdšigu kal-pu dseedinaji, dširdeju es tewi fakkam, ka arri no tahm tautahm, kas seemela semine dšihwo, dauds buhs kas ar Ahbraamu, Ihsaaku un Jeh-kabu debbes walstiba sehdehs; un tee wezzi walstibas behrni taps mannai walstibai nodohti. Bet redsi, tee ko tu sohliji no tawas walstibas isstumt, tee dšihwo preezigi kâ tawi engeki, teem irr wiffadas labbibas un wihna papilnam. Un tee, kas tannis seemela semines dšihwo, tee ne warr to tizzeht, ka tee irr tawi behrni; zaur to ka winni tur dšihwo leelâ truhkumâ un no sal-nas breesnigi tohp mohziti; un bes wiffa semmes jaukuma un preeča eeksch isfamiffeschanas un eeksch behdahm. Tad tas Rungs us winnu fazzija: Woi tad tu effi dohmajis bes mannis tohs ar preekeem apgahdahš? Tad tas sachtans atbildeja: To es gan warru padarriht; redsi schè es esmu nehmis no teem labbibas galleem kas winnu semne aug, un no teem es esmu weenu dsehreenu istaisijis, kas tohs maggeniht warr eepreezinahš, lai no ta tee jel atsibstu ka tee irr tawi behrni, un zaur to tee tawu wahrdu daschkahrt arri peeminnehš; un schi dsehreena prohwe man taggad patt klachtu. Un winsch at-taisija fawu trauzinu, un tas Rungs saohde to negantu smakku no ta dsehreena un us winnu fazzija: Tu effi negantas leetas atkal isdohma-jis! Ahdamu un Sewu un tohs itt pirmus pas-faules eedšihwotajus, par kurreem es galwoju

preefch ta Wiffu-Warrena, tohs tu effi kahr-
dinajis ar leeku ehfchanu, un to pehdigu tu doh-
ma famaitaht ar leeku dferfchanu, par furreem
es sawas affinis esinu uppurejis. — Tad at-
stuhme winnu tas Rungſ ar bahrdſibu no sawa
waiga nohſt. Ni-vedams atffattijahs tas sah-
tans atpaffat, un fazzija tam Rungam prettin:
Tu tiffkai effi to smakku no ta dsehreena faobdis,
fo es no labbibas galleem esinu taiffijis, un tuh-
dat tu manni ar bahrdſibu no tawa waiga at-
stuhmi. Nu tu redsefi ka dauds zilweki wirf
semnes fausees, kad es scho dsehreenu no tibras
labbibas milteem taiffischi. — Jo fur diwi gul-
lehs weena gulta, tee weens ohtru noschnaugſ;
un fur trihs jeb tſchetri sehdehs pee galba speh-
ledami, tee zits zittu nodurs; un fur diwi kaktâ
sehdehs, tee runnahs no laulibas pahrfahpscha-
nas un mauzibas; un tee kas tumſibâ wirf zella
ſtaigahs, tee padohmu turrehs zittus apſagt un
aplauwiht, — wiffu brandwihna deht. — Tad
tas ſahmans nogahje us ſeemeta-ſemmi, un grib-
beja tur sawu ammatu rahdiht, bet to brihd
winna padohms tur mas geldeja, zaur to, ka
tur to brihd badda-laifi bija. Tad winsch us
deenas-widdus puffi pee teem Arabereem gree-
ſehs, jo tur bija labbibas no daschadas kahrtaſ.
Un kad to pirmu tur taiffija, tad winsch pats kâ
meisters tur wiffu apgahdaja, ka wiſſ pareiſi
taptu nodarrihts. Kad nu to pirmu dabbuja,
tad winsch pats sawam dsehreenam to ſtiprungu
bewe, un cepuhre uggunigu dwaſchu tam eekſchâ,
in fazzija: Zit kâ ta warrawihkſne irr paſaulei
par ſehchlaſtibas ſihmi, tâpott tahs ugguns leef-
minas eekſch brandwihna irr paſaulei par ſohdi-
bas ſihmi. — Jo zaur scho dsehreenu paſaulei
buhſ til niſni ſamaitatees, kâ tam wajjag zaur
uggumi ſamaitatam tapt. Jo tas iſpluhdihs
pahrfahpscham tautahm wirf ſemmes; un paſchi
Kriſtus kalpi to dſerdami wehl manni ſlawehs. —
Tad noqahje tas ſahmans ſawâ launâ walſtibâ
un iſſuhſtija ſeptianus no ſaweem garreem, kas
bija jo niſnaki ne winsch pats us kahrbinaschanu,
un teem pawehleja: Zums ne buhs wairſ ne-
weenu zilweku ſkubbinahſ Deewa bauſtus pahrfah-
pht, bet tikween mannu dsehreenu pa pilnam

doht dſert; jo tee kas mannu dsehreenu dſers, tee
gan paſchi ſinnahs tohs IO Deewa bauſtus pahrfah-
pht.

Es ſakku, wai teem, kas to brandwihnu pa-
faulê wairo! Jo Jeſus ſakka: Kas weenu pa-
ſchu maſu behrnu apgrehzina, tam buhtu lab-
bak ka tam dſirnu afimini kaktâ pakahrto un ka
to juhrâ noſſihzinatu. — Kad Jeſus weena pa-
ſcha behrna deht til ſirdigi irr runnajis, fo tad
winsch gan fazzihſ us teem, kas dauds tuhſto-
ſchas dwehſeles zaur ſaweem brandwihna pluh-
deem leek elles uggunt noſſihkt. Jo teem buhtu
labbak, ka tee nemas ne buhtu dſimnuſchi, jeb
ka tee eekſch ſawas mahſtes mſefahm buhtu bohjâ
gahjuſchi. Teefcham winnu garſ wehl zaur Kri-
ſtus ſehchlaſtibu taptu iſglahts. — Preekſch 6
ſimts gaddeem atpaffat Jeſus irr ſuhſtijiſ zilwekus
awju drehbêſ apgehrbtus, ka teem buhs tahs
maldoſchas awis tam peeweff. Bet Deewam-
ſehchl, wiſſni turprettin wella negantiguſ dseh-
reenus muhſu ſemmei atneffuſchi, un zaur teem
zilweku dwehſeles wehl wairak pohſtâ eegruhdu-
ſchi ne kâ kad wiſſni wehl pagani bijuſchi; un
tee to talabb darrija, ka tee to awju willu wair-
ak miſhloja, ne kâ tahs awju dwehſeles.

Teefas fludbinaschanas.

Wiſſi tee, kas gribb apnemtees Jelgawas Kroh-
na pilſ-plawas pehz ſchi pawaffara pluhdeem tiſh-
riht, teek zaur scho ubaizinati, 22trâ un 25tâ April
ſ. g., puffſdeena pulſſen 12, pee Kurſemmes Kam-
bara teefas peeteittees un ſawu maſakpraſſiſchanu iſ-
teikt. Jelgawas pilli, 29tâ Merz 1840. 2

(L. E.) Kameralhofſerath Freſe.
(Nr. 3963.) Prov. Liſchvorſteher Ed. Lockmann.

Us pawehleſchanu tahs Keiſeriffas Majefteetes,
ta Patwaldineeka wiſſas Kreemu Walſis 1c. 1c. 1c.,
tohp no Dohbeles aprinka teefas, us luhgſchanu ta
kurpneeka Uns Breſchinkſy no Rihgas, lai wiſſas
praſſiſchanas tiltu iſmekletas pee tahs atlikkuſchâ
mantas wiſſna mahſes, tahs atraitnes Katrines
Bergmann, dſimnuſchâ Breſchinkſy, kas Krohna
Bramberges Bekkera frohgâ nomirruſi, wiſſi tee, kam
pee tahs atſtahtas mantas tahs peeminnetas froh-
gereenes, atraitnes Katrines Bergmann, kah-
das taiffnas praſſiſchanas moi mekleſchanas buhtu,
zaur scho, pehz preekſchrafſta to SS. 493 un 533.

Kurfemmes semneeku liffumu, ušaižinati, pee fau-
deschanas fawas teefas un pee strahpes muhschigas
kluffuzeschanas, 2 mehneschu starpā no appalsch-
rakstitas deenas, prohti lihds 27tu Mei f. g., kas
par to weenigu un islehgšchanas-terminu nolikt,
pee schihs teefas ar fawabm parahdischanahm woi
pafchi woi zaur weetneekem, kur tahdi wehleti,
jeb zaur paligeem un pehrmindereem, peeteiktees,
fawas prassischanas usdoht un sagaidiht ko teefa
spreedihš.

Zā arri tee, kas peeminnetai Katrichnei Bergmann
ko parradā buhtu, jeb kahdas wehrtibas-lectas no
winnas buhtu nehmuschi, tohp ušaižinati, pee dub-
bultas strahpes fawus parradus lihds peeminnetam
lailom pee schihs teefas atlihdsinaht un tahs wehr-
tibas-lectas atdoht. To buhs wehrā likt!

Ar Dohbeles aprinka teefas appalschrafsu un
sehgei. Jelgawā, 20tā Merz 1840. I
(L. S.) Wirbach, affeefeers.
(Nr. 429.) Sekretehrs R. Blaeſe.

No Krohna Auresmuishas pagasta teefas tohp wiſſi
tee, kam kahdas taisnas prassischanas buhtu pee teem
zitkahrtigeem Auresmuishas fainneekem Zihlenu Kahr-
la, Matschmurneeku Mattihša, Straupu Janna, Kofch-
kenu Janna, Preeku Furra, Mašpohku Janna, Krakku
Janna un Meschaplampu Anša, pee teem Pleppeš-
muishas fainneekem Strahlu Anša Steinardt, Wih-

gantū kalleja Janna un Wihgantū Janna Stangal,
pee ta Audsumuishas fainneeka Leelu Staklu Janna,
pee ta Zimmercs fainneeka Jaunu Trinnu Anša un
pee ta Penkulemuishas fainneeka Sunnitu Kristappa,
pahr kurru mantahm parradu un nespehžibas deht
konkurse sprecšta, ušaižinati, pee faudeschanas fawas
teefas lihds 20tu Mei 1840 pee schihs pagasta teefas
peeteiktees. Auresmuishas pagasta teefa, tai 20tā
Merz 1840. 2

(L. S.) ††† Kriſchjahn Desuhr, peefehdetais.
(Nr. 110.) J. F. Karause, pagasta teefas ſcrihveris.

Wiſſi tee, kam kahdas taisnas parradu prassicha-
nas buhtu pee ta Krohna Sezesmuishas fainneeka
Jahna Blumberg no Pohpes mahjahm, pahr kurra
mantu parradu deht konkurse sprecšta, tohp zaur scho
ušaižinati, 22trā April f. g. pee schihs pagasta teefas
peeteiktees, jo wehlaſ neweenu wairs ne klausihš.
Talsinas pagasta teefa, 25tā Webruar 1840. 2
(Nr. 110.) ††† Pohlan Furre, pagasta wezzakais.

W. Udām, pagasta teefas ſcrihw. weetā.

Tee, kam kahdas parradu prassischanas buhtu pee
ta Zipelesmuishas fainneeka Dheru Kahrta, tohp
ušaižinati, lihds 27tu April f. g. ſweit peeteiktees.
Krohna Wehrsmuishas pagasta teefa, 6tā April 1840.

(L. S.) H. Wehtin, pagasta wezzakais.
(Nr. 290.) Teefas ſcrihw. paligs Heinv. Müller.

Naudas, labbibas un prezzu tirguš uš plazzi. Rihgā tanni Imā April 1840.

	Sudraba			Sudraba	
	Rb.	Kp.		Rb.	Kp.
I jauns dahlberis	1	32	I pohbs kannepu	—	90
I puhrs rudsu	1	40	I — linnu labbakas ſurtes — —	2	—
I — kweeschu	2	80	I — — ſiiktakas ſurtes — —	1	80
I — meeschu	1	5	I — tabaka	—	65
I — meeschu = putraimu — —	1	50	I — dseljes	—	75
I — ausu	—	70	I — ſweesta	2	40
I — kweeschu = miltu	3	50	I muzza filku, preeſchu muzza — —	9	—
I — bihdeletu rudsu = miltu — —	1	80	I — — wihſchmu muzza — —	9	25
I — rupju rudsu = miltu — —	1	40	I — ſarkanas ſahls	7	—
I — ſirnu	1	50	I — rupjas ledbainas ſahls — —	6	—
I — linnu = ſehklas	2	50	I — rupjas baltas ſahls — —	4	75
I — kannepu = ſehklas	1	50	I — ſmalkas ſahls	4	40
I — ſimneau	5	—			

W r i h w d r i k k e h t.

No juhrmallas gubernementu augstas waldischanas pufes: Waldischanas-rahts N. Weitler.